

Příloha 1 – Dotazník pro žáky/vzor

Milý žáku, milá žákyně,

prosím tě o vyplnění tohoto dotazníku. Dotazník je anonymní, to znamená, že ho nemusíš podepisovat a tak se nikdo nedozví, co jsi právě ty napsal/a. Buď tedy prosím upřímný/á a neboj se cokoli napsat.

Děkuji!

Jsem dívka/chlapec.

Třída:

Věk:

Vše vyplňuj tak, jako bys mluvil/a se svými kamarády, bez dozoru rodičů nebo paní učitelky. Pokud tě napadne více odpovědí, napiš je. Neboj se napsat ani ty výrazy, které běžně do školy nepatří, třeba sprostá slova.

1. Jak se zdravíš se svými spolužáky? Zakroužkuj.

- a) Ahoj!
- b) Čau!
- c) Čús!
- d) Zdar!
- e) Ahojky!
- f) Čauky!

Znáš/používáš jiný pozdrav, než je v nabídce? Jaký?

2. Jak chválíš svého kamaráda?

3. Jak oslovuješ kamaráda, když tě naštvě?

4. Jak nazýváš rodiče za jejich zády?

5. Jak často používáš nadávky? Vyznač barevně své místo na ose.

1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____ 5 _____ 6 _____ 7 _____ 8 _____ 9 _____ 10

nikdy

pořád

6. Proč nadávky používáš?

- a) Uleví se mi.
 - b) Abych se neztrapnil/a, všichni je používají.
 - c) Z legrace, často to tak ani nemyslím.
 - d) Je to moderní.
- Máš jiný důvod?

7. Odkud nadávky znáš?

- a) od kamarádů/spolužáků
 - b) od rodičů
 - c) od sourozence
 - d) z televize
- Odkud? Odkud?

8. Máš ty/tvůj spolužák ve třídě nějakou přezdívku? Jakou?

9. Používáš/používal(a) jsi někdy nějaký tajný jazyk? Jaký?

10. Jak nazýváš předměty ve škole? (V závorce je uveden příklad.)

Matematika: (máťa)

Český jazyk:

Anglický jazyk:

Tělesná výchova:

11. Jak nazýváš známky?(V závorce je uveden příklad.)

1: (bič),

2:

3:

4:

5:

12. Posíláš si s kamarády smsky?

a) ano

b) ne

13. Navštěvuješ na internetu Facebook, posíláš emaily, chodíš na chat? Zakroužkuj.

a) Facebook

b) Email

c) Chat

14. Znáš a víš, co znamenají tyto zkratky?

	Znáš nebo viděl/a jsi někdy tuto zkratku?	Co zkratka znamená?
Nz		
Mtm		
Mmnt		
Njn		
Jj		
Mtmr		
Z5		

Znáš nějakou podobnou zkratku?

15. Napadají tě nějaká slova/věty, které používáš jen ty a tví spolužáci/kamarádi?

Děkuji za vyplnění dotazníku!

Příloha 2 – Dotazník pro učitele/vzor

Vážená paní učitelko, vážený pane učiteli,

jsem studentkou 5. ročníku Karlovy univerzity a chtěla bych Vás poprosit o vyplnění krátkého dotazníku k mé diplomové práci – Sociolekt žáků na 1. stupni základní školy. Tento dotazník doplňuje odpovědi dětí a uvádí Váš úhel pohledu. Dotazník je anonymní a jeho výsledky budou použity jen v mé diplomové práci. Skládá se z 6 otevřených otázek, které se týkají sociolektu žáků ve Vaší třídě. Jeho vyplnění Vám zabere zhruba 5 minut.

Děkuji za Váš čas a pomoc,

Veronika Stočková

Otázka č. 1. Používají děti ve Vaší třídě často nadávky? (Budu ráda, uvedete-li příklad.)

Otázka č. 2. Používají děti slangové výrazy a nespisovný jazyk i ve formální komunikaci?

Otázka č. 3. Všiml/a jste si některých slangových výrazů, které děti používají? Jakých?

Otázka č. 4. Vyskytují se ve Vaší třídě nějaké přezdívky, o kterých víte/používáte je?

Otázka č. 5. Používáte někdy záměrně nespisovný jazyk nebo slangové výrazy při komunikaci s dětmi?

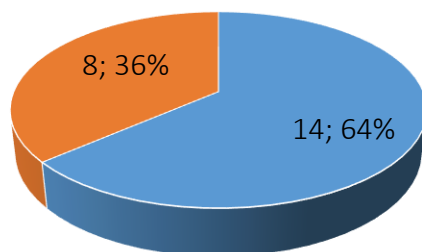
Otázka č. 6. Napadá Vás nějaká poznámka k sociolektu Vaší třídy, máte nějakou zajímavou zkušenost?

Ještě jednou děkuji a přeji hezký zbytek dne

Příloha 3 – Výzkum v 1. ročníku základní školy

Výzkum v 1. ročníku základní školy

Graf: Rozdělení žáků dle pohlaví

■ Dívky ■ Chlapci

Zdroj: Vlastní výzkum

Celkový počet respondentů: 22

Šetření probíhalo formou diskuze v diskusním kruhu. Snažila jsem se vytvořit příjemnou atmosféru, ve které žáci nebudou mít problém mluvit o výrazech, které používají.

A) Pozdravy

Nejčastěji žáci 1. ročníku používají pozdravy: „Ahoj!“, „Čau!“ a „Čús!“. Při položení otázky, jaké pozdravy užívají se svými vrstevníky, ale jiným lidem by ten pozdrav přišel zvláštní, žáci uvedli pozdravy „Čágo!“ a „Čau brácho!“.

„To by se asi mamka divila, kdybych jí řekl čágo.“

B) Pozitivní hodnocení žáků

Žáci utvořili dvojice se svým kamarádem a jejich úkolem bylo shodnout se na nějakém výrazu, kterým se kamarádi navzájem chválí. Výsledkem byly klasické celospolečenské fráze, jako „to se ti povedlo“, „super“ apod. Když jsem se zeptala, zda žáci vědí, co znamená, když o někom řeknu, že je „hustej“, dokázala to většina správně vysvětlit. Žáci 1. třídy tedy tyto výrazy znají, sami je ale nepoužívají, nejspíš můžeme použít slovo zatím.

„Když je někdo hustej, znamená to, že udělal něco hustýho, to znamená hodně dobrýho.“

C) Nadávky

Utvořila jsem s žáky škálu, podle toho, jak si oni sami myslí, že užívají vulgárních slov a nadávek. Děti vytvořily řadu, ve které napravo byli ti, co nemluví vůbec sprostě, nalevo ti, co užívají nadmíru vulgárních výrazů a uprostřed průměr. Sama jsem předvedla své zařazení s proslovem, že se snažím tato slova nepoužívat, ale občas mi něco „ulítne“ na pomyslnou 3. příčku. Všichni žáci pro své umístění zvolili pravou polovinu škály, takže podle svého mínění užívají podprůměrné množství vulgarismů. Žáci často mluvili o tom, že není hezké mluvit sprostě, na otázku, zda je to moderní, odpověděli, že „už ani tolik ne“. Shodli se ale na tom, že každému někdy takové slovo „ulítne“, třeba když je někdo hodně naštvaný, nebo mu něco nejde, něco ztratí apod. Nejvíce žáci uváděli, že se nadávky učí od svých sourozenců.

D) Přezdívky

Přezdívky se ve třídě objevovaly poměrně často. V kroužku jsme si tyto přezdívky prozradili. 8 žáků z 22 má přezdívku, která se užívá ve škole, další 3 uvedli, že přezdívku mají, ale nikdo ze školy jí nezná.

Uvedené přezdívky: Old Shatterhand, Vinnetou, Zara, Tuňák, Zimík – hliník, Peckoun

E) Dětská tajná řeč

Žáci uvedli několik příkladů tajné řeči, kterou užívají.

„Po každé slabice řekneš o.“

„Používám opaky, třeba místo dobrý den, řeknu na shledanou. Lidi jsou pak zmatení.“

„My nemáme žádnou tajnou řeč, ale někdy naschvál šišláme, pak nám skoro nikdo nerozumí.“

F) Neoficiální názvy předmětů a známek

Žáci prvního ročníku uváděli podobné názvy jako jejich starší spolužáci

(viz výzkum 2. – 5. ročníku základní školy).

Matematika: pletematika, mumu, matylda

Český jazyk: češák, šušu, čísko

Tělesná výchova: tělo, tělák